

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

PÖYTÄKIRJA

VN/17618/2022

1/3

5.6.2024

YRITTÄJYYDEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 3/2024

Aika: 23.5.2024 klo 14.00 – 15.30

Paikka: Teams -etäkokous

Osallistuneet, neuvottelukunta: Alivaltiosihteeri Petri Peltonen, työ- ja elinkeinoministeriö (puheenjohtaja)
Aluejohtaja Anna Karppinen, Finnvera Oyj
Toimitusjohtaja Anne Kangas, Hoitokoti Päiväkumpu Oy
Kaupungin johtaja Mika Ingi, Liedon kaupunki
Hallituksen puheenjohtaja Petri Salminen, Suomen Yrittäjät
Hallituksen jäsen Anne Niemi, Suomen Yrittäjät
Toimitusjohtaja Sami Ensio, Innofactor Oy
Toimitusjohtaja Eeva Kovanen, Kovanen Capital Oy
Luova johtaja Anne Paso, Lovi Oy
Toimitusjohtaja Pekka Hosio, Champion Door Oy
Johtaja Matti Muhos, Oulun Yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti
Professori Jarna Heinonen, Turun yliopisto
Toimitusjohtaja Leena Perämäki, Into Seinäjoki Oy
Toimitusjohtaja Riikka Pakarinen, Start Up –yhteisö
Johtaja Paula Miettinen, Helsingin kaupunki
Senior Director Marjo Ilmari, Business Finland
Johtaja Petri Keränen, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Neuvotteleva virkamies Natalia Härkin, työ- ja elinkeinoministeriö (sihteeri)
Johtava asiantuntija Anne Pesola, työ- ja elinkeinoministeriö (sihteeri)
Lainsäädäntöneuvos Ilkka Harju, valtiovarainministeriö

Osallistuneet, erikseen kutsuttuina:

Elinkeinoministerin erityisavustaja Lassi Noponen, työ- ja elinkeinoministeriö,
klo 14.20 asti
Opetusneuvos Aki Tornberg, opetus- ja kulttuuriministeriö (varsinaisen ja va-
rajäsenen tilalla)
Opetusneuvos Nina Penttinen, opetushallitus

1. Kokouksen avaaminen ja osallistujien toteaminen

Neuvottelukunnan puheenjohtaja Petri Peltonen avasi kokouksen kello 14.00, sihteeristö poimii osallistujat Teams –osallistuja kentästä.

2. Asialistan hyväksyminen työjärjestykseksi

Kokouksen asialista oli toimitettu neuvottelukunnalle etukäteen. Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi siten, että asiakohdasta 4. käsiteltiin elinkeinoministerin erityisavustaja Lassi Noposen alustus ennen asiakohdan 3. varsinaista asiaa, sillä erityisavustaja joutui siirtymään seuraaviin tehtäviin.

3. Yrittäjyystutkimuksen ajankohtaiskatsaus

Professori Jarna Heinonen Turun Yliopistosta alusti keskustelun Vauhtia yritysten perustamisaktiivisuuteen ja kasvuun – hankkeen tulosten tiimoilta. Hankkeessa vertailtiin yrittäjyyspolitiikan toimenpiteitä Suomessa ja Alankomaissa maissa. Hankkeen pääviesitit ovat, että 1) Suomessa yrittäjyyden puitetekijät ovat kunnossa ja 2) kuitenkin vain harvat ryhtyvät yrittäjiksi. Tulosten mukaan Alankomaissa on useammin ”kovia” yrittäjyyteen kannustavia instrumentteja (rahoitus, verotus), kun taas Suomessa useammin ”pehmeitä” yrittäjyyden esteitä alentavia/poistavia instrumentteja. Heinosen mukaan nämä eivät selitä eroja yrittäjyysaktiivisuuteen, vaan Suomessa näyttäisi siltä, että juurisyyt ovat syvemmällä rakenteissa, kuten julkisen sektorin koko ja rooli yhteiskunnassa, palkkatyö kulttuurisena normina, hyvinvointiyhteiskunta, maahanmuutto, väestön ikärakenne. Heinosen mukaan Suomessa yrittäjyyspolitiikka tulee integroida myös muuhun politiikkaan ja yrittäjyyspolitiikan tulee olla yli hallituskautista.

Professori Matti Muhos Oulun yliopistosta, Kerttu Saalasti Instituutista kävi läpi mikro- ja pk-yritysten alueellista kehityskuva – hanketta, jossa on tarkasteltu mikro- ja pk-yritysten liikevaihdon ja työllisyyden kehitystä Suomessa 10 vuoden aikavälillä. Tulosten mukaan Suomessa on suuri joukko alueita, joissa yritysten liikevaihdon kehitys on kehittynyt positiiviseen suuntaan, mutta henkilötyövuosien määrä on laskenut.

Hankkeen aineistossa Suomen kuntakarttaan on yhdistetty yritysten liikevaihdon kehitys ja väestön kehitys Suomen kunnissa. Huomiota kiinnitettiin kuntiin, joissa yritysten liikevaihto on kasvanut, mutta väestömäärä on vähentynyt. Näissä kunnissa tulisi kiinnittää huomiota väestön veto- ja pitovoimaan, koska yrityksillä on todennäköistä työvoimatarvetta. Tulosten mukaan Kaupunkiseutujen ulkopuolella on vahvaa kasvua ja kehitystä mutta se ei ole vielä täydessä vauhdissa. Viennin kasvun heikkoutena on viennin keskittyminen harvalukuisten suurten yritysten ja niiden toimitusketjujen varaan – kestävä kasvun turvaamiseksi pk-sektori ja erityisesti mikroyritykset tarvitaan vientiin mukaan.

Yhteisessä keskustelussa nousi esille Suomen ja Alankomaiden kulttuuriset erot kansainvälisen kaupan juurissa. Alankomaat on vanha suurvalta, jolla on erittäin vahvat kansainvälisen kaupan juuret. Samalla todettiin, että kulttuurinen perintö ei oikeuta alisuoriutumista. Innovatiiviset yritykset tarvitsevat myös ”kovia” kannustimia sekä myös menestyvien yrittäjien arvostusta. Yhteiskunnallinen ilmapiiri ja yritysmyönteisyys eivät valitettavasti näy kaikilla toimialoilla. Lisäksi todettiin, että Suomessa on iso julkinen sektori, joka vaikuttaa monilla toimialoilla, esim. sote-sektorilla.

4. Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä

Elinkeinoministerin erityisavustaja Lassi Noponen nosti alustuksessaan esille, että hallitus on hyvin yritys- ja yrittäjämönteinen sekä toimiviin markkinoihin uskova. Erilaisia yrittäjyyteen liittyviä hankkeita on useita, joilla yritetään saada talouskasvua Suomeen. Kuitenkin toimeenpanon resurssit pienenevät ja siksi tehtävä ei ole helppo.

Noponen totesi, että valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä on viime hallituskaudella annettu ja on voimassa tällä hetkellä valtioneuvoston päätöksen myötä. Periaate-

päätös on päätetty päivittää ja näissä valmistelussa on edetty siten, että periaatepäätöksen luonnos on nyt neuvottelukunnalla kommentoitavana ohjausryhmän roolissa. Ohjausryhmältä otetaan mielellään kommentteja jatkovalmisteluun. Luonnosta valmistellaan avoimeen lausuntokierrokseen. Periaatepäätöstä valmistellaan valtioneuvoston yleisistuntoon päätettäväksi ohjausasiakirjaksi.

Yhteisessä keskustelussa pidettiin hyvänä periaatepäätöstä ja sen valmistelua, joka olisi yli hallituskautinen antaen yrittäjille lisää ennakoitavuutta. Koska kyseessä on valtioneuvoston periaatepäätös, tulisi painottaa ministeriöiden rajat ylittäviä kokonaisuuksia. Yksittäisiä ehdotuksia olivat muun muassa omistajanvaihdosten perintö- ja lahjaveroon liittyvät kysymykset sekä kaupan toimiala, palvelualat sekä IPR –asiat nostettavaksi periaatepäätökseen.

Erityisavustaja Noponen siirtyi tämän keskustelun jälkeen pois kokouksesta muihin tehtäviin.

Natalia Härkin kertoi voimassa olevan periaatepäätöksen taustasta ja että periaatepäätös on päätetty päivittää. Periaatepäätöksen päivittäminen on käsitelty työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmässä 15.5.2024, TEM:n VM –johtoryhmässä 22.4.2024 sekä IYR –johtoryhmässä 8.4.2024.

Päivitettävä periaatepäätös on strategisella tasolla, sisältäen toimenpide-ehdotuksia. Neuvottelukunta on tämän työskentelyn ohjausryhmä. Periaatepäätöksen luonnoksen ja toimenpide-ehdotukset on valmistellut virkamiesvalmisteluna työjaosto (noin 30 hlö) TEM –vetoisesti, myös eri ministeriöitä osallistaen. Periaatepäätöksen luonnostekstit ja toimenpide-esitykset oli jaettu neuvottelukunnalle etukäteen. Neuvottelukunnalta pyydettiin mahdolliset kommentit sähköpostitse Natalialle (natalia.harkin@gov.fi) viimeistään 30.5.2024, jonka jälkeen luonnosta valmistellaan avoimelle lausuntokierrokselle (lausuntopalvelu.fi). Lausuntokierroksen jälkeen luonnosta valmistellaan valtioneuvoston yleisistunnon käsittelyyn, jota ennen on ohjausryhmän käsittely.

Keskustelussa nousi esille EU-rahoituksen parempi hyödyntäminen (esimerkiksi takausohjelmien saatavuus kotimaisista rahoituslaitoksista), hallinnollisen taakan vähentäminen sekä se, että yrityksille paras kannustin olisi kilpailukykyinen markkina, siirtyminen säilyttävistä tuista uudistaviin tukiin.

Periaatepäätöksen luonnokseen ehdotettiin nostettavan palvelualat ja aineettomat oikeudet sekä yrittäjämyönteinen yhteiskunta, digitalisaation sisältöosuuden vahvistaminen. Lisäksi ehdotettiin toimenpiteisiin elinkeinopalveluverkostoa, joka voisi neuvoa ja tiedottaa sekä aktivoida yrityksiä palveluiden käyttöön, joita ei kaikilta osin yritysten piirissä tunneta.

5. Muut asiat

Neuvottelukunnalle järjestetään yrittäjyystutkimuksen webinaari 27.8.2024 Teamsilla. Kalenterikutsut on laitettu neuvottelukunnan jäsenille ja varajäsenille alustavalla ohjelmalla.

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous on 11.9.2024.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 15.20.